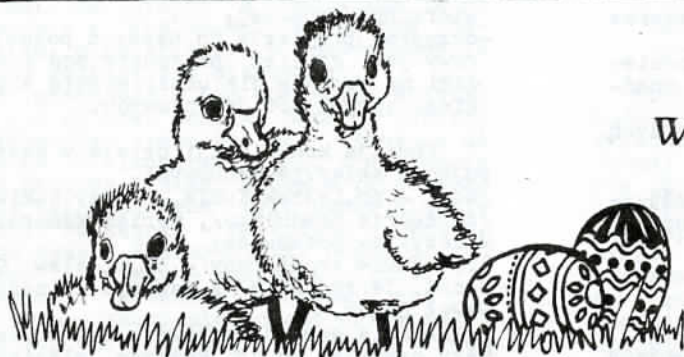

GAZETA LOKALNA GMINY JAWORZE

WESOŁYCH ŚWIĄT

życzy redakcja

Zapraszamy na akademię 3-Majową

Komisja Oświaty, Kultury i Sportu Rady Gminy Jaworza informuje, że w dniu 2 maja 1992 roku o godz. 11⁰⁰ w Szkole Podstawowej nr 1 w Jaworzcu Dolnym odbędzie się uroczysta akademія z okazji Narodowego Święta Konstytucji 3-Majowej.

Program uroczystości przewiduje:

1. Wystąpienie okolicznościowe wójta Gminy Jaworze.
2. Wręczenie medali 700-lecia Jaworza.
3. Wręczenie miniatur popiersia Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w związku z odbudową i ponownym odsłonięciem pomnika.
4. Część artystyczna, a w tym:
  - występy okolicznościowe młodzieży szkolnej szkół podstawowych Jaworza,
  - występ zespołu "Starzy Przyjaciele",
  - występ Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca "Jaworze".

Rada i Zarząd Gminy uprzejmie zapraszają mieszkańców Jaworza do wzięcia udziału w okolicznościowej uroczystości.

Przewodniczący komisji
Marian Zygmunt

ABSOLUTORIUM

Mineło pierwsze półrocze działalności Rady i Zarządu Gminy Jaworze. Zgodnie z ustawą o samorządzie terytorialnym /art. 18, pkt.4/ po okresie bilansowym zarząd składa sprawozdanie z działalności finansowej gminy na sesji rady gminy. Sprawozdanie, opracowane przez panią Skarbnik, było czytelne, zrozumiałe, członkowie zarządu utożsamiali się z nim. Po obradach zarządu wpłynęło ono do biura Rady Gminy. Komisja budżetowa oceniła je pozytywnie i na sesji Rady Gminy w dniu 4 kwietnia br. postawiła wniosek o udzielenie zarządowi w składzie: wójt - p. Faweł Mularz, radni - p.p. Leszek Chwistek, Leszek Kubik, Jerzy Pysz, Bożena Szłapa - absolutorium za okres od lipca do grudnia 1991 r. W tajnym głosowaniu wszyscy członkowie zarządu otrzymali absolutorium. Gratulujemy.

W nowy rok pracy wkroczyliśmy z nieco zmienioną, zmodyfikowaną strukturą Rady i Zarządu Gminy. Życzę Zarządowi Gminy, aby za rok uzyskał absolutorium tak samo pewnie jak w roku bieżącym.

Władysław Nikiel
Przewodniczący Rady Gminy

Z DZIAŁALNOŚCI RADY GMINY JAWORZE

KOMISJA KOMUNIKACJI

Komisja Komunikacji Rady Gminy w Jaworzu rozpoczęła działalność w sierpniu 1992 roku i do tej pory odbyła 9 posiedzeń, na których prócz spraw organizacyjnych zajmowała się szeroko rozumianymi zagadnieniami komunikacji na terenie gminy.

Komisja przyjęła następujący zakres spraw i zagadnień:

- drogi wojewódzkie i gminne z odwodnieniem, oświetleniem, oznakowaniem, chodnikami i zjazdami do posesji,
- mosty, przepusty i kładki dla pieszych,
- parkingi,
- komunikacja zbiorowa,
- stan bezpieczeństwa na drogach- zapewnienie odpowiedniej skrajni poziomej i pionowej na jezdni i chodniku,
- telekomunikacja,
- aleje parkowe,
- przystanki autobusowe,
- estetyka pasa drogowego.

Komisja przyjęła również następujący program działania:

- 1/Ustalenie potrzeb w zakresie działania komisji;
  - 2/Ustalenie pilności i kolejności wykonywania robót w zakresie działania komisji;
  - 3/Nadzór nad wydatkowaniem części budżetu przeznaczanej na komunikację;
  - 4/Opiniowanie zamierzeń związanych z robotami wykonywanymi w pasie drogowym;
  - 5/Opiniowanie rozwiązań związanych z bezpieczeństwem ruchu;
  - 6/Ustalenie potrzeb parkingowych dla jednostek prowadzących działalność gospodarczą;
  - 7/Współpraca z policją w zakresie bezpieczeństwa ruchu;
  - 8/Współdziałanie z szkołami i PMOW w porządkowaniu dróg i alejek parkowych;
  - 9/Udział w komisji przetargowej na wykonanie projektów i robót w zakresie działania komisji.
- Komisja ustaliła następującą kolejność wydatkowania na cele komunikacji wpływów, jakie gmina osiąga z podatku od pojazdów:
- a/oznakowanie
  - b/akcja zimowa
  - c/łatanie dziur w jezdni, mostów i przepustów
  - d/wykonanie nakładek bitumicznych na drogach istniejących
  - e/budowa nowych nawierzchni ulepszonych.

Komisja wyraziła zgodę na sfinansowanie w tym roku opracowania dokumentacji technicznej na przebudowę centrum komunikacyjnego Jaworza - ulic: Zdrojowej od Polwarcznej i Wapienickiej do D.W. "Zygmunt" oraz budowę chodników wzdłuż ul. Bielskiej oraz Wapienickiej - od D.W. "Zygmunt" do granicy.

Zakres wykonania tych zamierzeń zależny będzie od uzyskanych wpływów finansowych.

Drogi i chodniki niszczy w pierwszej kolejności woda, a dopiero potem ruch; stąd nasz apel do wszystkich mieszkańców:

- zlikwidujemy kałuże przez ścięcie pobocznych trawiastych poniżej poziomu nawierzchni drogowej;
- oczyszcimy przyległe do naszych posesji rowy jak również przepusty pod zjazdami na posesje dla umożliwienia szybkiego spływu wód deszczowych.

Komisja Komunikacji działa w następującym składzie osobowym:

radni - pp. Leszek Kubik, Jerzy Kukła /z Jaworza Średniego/, Marian Mamorski, Mieczysław Sobkowiec;
członkowie spoza rady - pp. Wiesław Gadocha, Jerzy Kukła /z Jaworza Dolnego/, Paweł Lorek.

Zebrań komisji odbywają się w pierwszy czwartek po 15 każdego miesiąca o godz. 17⁰⁰ w Urzędzie Gminy.

Leszek Kubik
przewodniczący komisji

Rada Gminy informuje, że budżet gminy na 1992 rok zgodnie z umowami zawartymi z Przedsiębiorstwem Przewozów "Jaworze", a obecnie Przedsiębiorstwem "SANBUS", nie przewiduje wydatków na dofinansowanie komunikacji zbiorowej, obsługującej teren gminy. Skromne wpływy z podatków od środków transportu przeznaczone zostały na utrzymanie i budowę dróg.

Rada Gminy apeluje do wszystkich korzystających z usług obecnych przewoźników - SANBUS, PKS, TRANSCZEK o uczciwe płaćenie za bilety. W przeciwnym przypadku przedsiębiorstwa te mogą stwierdzić, że obsługa komunikacyjna naszej gminy jest dla nich nieopłacalna i w związku z tym mogą ograniczyć lub zawiesić swą działalność.

Informujemy, że od tego miesiąca cena biletu MZK w Bielsku - Białej przy przejazdach poza granice miasta wynosi 3000 zł.

Historia Jaworza

cz. I.

Przed lokacją Jaworza (VIw.-1281r.)

Po objęciu środkowej i wschodniej Europy przez Słowian, tereny zachodniego Podbeskidzia zasiedliło plemię Gołęczyców. Objęli oni obszar zblizony swym kształtem do grzyba, którego "noga" opierała się na rzece Ostrawicy, a po dojściu do Bramy Morawskiej, zachodnia część "kapelusza" sięgała Morawy (za źródłami Odry), następnie - na północy - zbliżała się do 50-tego równoleżnika. Wschodnia część przekroczyła zakole Wisły, docierała do Białki i cofała się po granicach zachodniej części Beskidów do Bramy Morawskiej. Gołęczycy graniczyli od południa i zachodu - z Morawianami, od północy z Opolanami, a od wschodu - z Wiślanami. Centralnym ośrodkiem plemienia był - prawdopodobnie - gród Podbora (za Cieszynem).

W latach 623 - 658 Gołęczycy włącznie byli do tzw. państwa Samona. Później - zachodnia część została włączona do Państwa Wielkomorawskiego, a wschodnia - do Państwa Wiślan, które w latach 822 - 907 też opanowane było przez Wielkie Morawy. Następnie - na krótko - rządili tu czescy Przemyslidzi. Dopiero pod koniec X wieku - Bolesław Chrobry - przyłączył te tereny do Polski jako południowo - wschodnią część dzielnicy śląskiej, dla której w 1000-nym roku założył biskupstwo wrocławskie.

W granicach Polski - prócz krótkich okresów zaborów czeskich - ziemie te pozostały do roku 1327, a całego Śląska - do 1339 roku. Nie był to okres spokojny. Śląsk nękały najazdy Czechów i Niemców. W każdym razie do 1138 roku - władcy Polski - z dzielnicy śląskiej utracili tylko Opawę i Kłodzko.

W wyżej wspomnianym roku książę Bolesław Krzywousty - na mocy testamentu - dokonał rozbitcia dzielnicowego i wprowadził seniorat. Śląsk został przydzielony najstarszemu synowi, a więc seniorowi - Władysławowi II Wygnajcowi. Książę ten, chcąc obalić testament, naraził się braciom i musiał opuścić Polskę. Po jego wygnaniu - przejściowo - władzę nad Śląskiem objął książę Bolesław Kędzierzawy, który dopiero w 1163n oddał go bratankom (synom Władysława II):

- Bolesławowi Wysokiemu - Śląsk Dolny i środkowy z Opolem i Lubuszem,
- Mieszkowi Płatonogiemu - dawne ziemie Gołęczyców, Racibórz i Koźle.

Właśnie młodszy z braci - Mieszko Płatonogi - stał się założycielem górnośląskiej linii genealogicznej Piastów, z której później wywiedli się Piastowie Cieszyńscy.

Po trudnym okresie bratobójczych walk o tron krakowski, wnuk Mieszka Płatonogiego, książę opolsko-raciborski Władysław, przeczuwając bliską śmierć,

w 1280 roku podzielił swe ziemie pomiędzy trzech synów, przy czym najmłodszemu - Mieszkowi - dał w posiadanie tereny państwa Gołęczyców. Książę Władysław zmarł 13.11.1281r. Datę tę można przyjąć za datę powstania Księstwa Cieszyńskiego, gdyż od 850 roku Cieszyn był grodem głównym tej dzielnicy. Jednak - bez formalnego dokumentu, już wcześniej (kilkanaście lat przed spisaniem testamentu), książę Władysław - chcąc nauczyć synów sztuki rządzenia - oddał tzw. kasztelanii cieszyńskiej najstarszemu synowi - Przemkowi (Przemysłowi), a później dostał mu, "na przyuczenie", najmłodszego brata. Obaj - jeszcze przed śmiercią ojca - nosili tytuły książąt cieszyńskich.

Lokacja Jaworza (1285(?) - 1305)

Księstwo Cieszyńskie było słabo zaludnione (jeżeli wierzyć legendzie, to wyludnienie spowodował najazd w 1241 r. jednej z watah tatarskich, która dotarła aż po późniejszy Ustroń). Obaj książęta, aby zaludnić kasztelanii, podnieśli ją gospodarczo a jednocześnie wzbogacili skarb książęcy, postanowili przenieść na własny teren zwyczaj lokowania wsi na prawie magdeburskim. Prawie równo - wcześniej założono 13 wsi: Cisownicę, Gnojnik, Górki, Guty, Jasienicę, Jaworze, Kamienicę, Lesznę, Lipowę, Międzyrzecze, Trzycieź, Ustroń i Wędrynię. Niestety - nie zachowały się dokumenty lokacyjne. Pierwsza wzmianka wymieniająca Jaworze, pochodzi z wykazu wsi Księstwa Cieszyńskiego z 1302 r. Pod względem dokumentacji historycznej wagę ma dopiero notacja z 1305r. Znajduje się ona w spisie wsi mających dawać biskupowi wrocławskiemu - Henrykowi z Wierzbna - dziesięcinę zbożową.

Dokument mówi o nadaniu jaworzańskim osadnikom 20 łanów ziemi (540 ha). Ponieważ osadnikowi przysługiwał - w ówczesnych czasach - jeden łan, a zasadzcy (sołtysowi) - dwa łany, więc wiemy, że Jaworze założyło 19 osadników (wraz z rodzinami i czeladzią - około 100 osób). Legenda wspomina, że na uroczystość lokacyjną, wraz z księciem Mieszkim I Cieszyńskim przybyła jego ulubiona córka - Elżbieta (zwana Violą)*. Ona to, widząc licznie rosnące tu jawory, miała ponoć nadać nowej wsi nazwę - Jaworze.

Ponieważ prawo magdeburskie przyznawało nowym osadnikom 20 lat wolnizny (tzn. zwolnienia od danin i dziesięcin) na zagospodarowanie się, można by za datę lokacji Jaworza przyjąć rok 1285. Ale nie jest to data pewna, gdyż książę miał prawo przedłużyć ten okres. Zależne to było od wypadków losowych (jak powódź, pożar) lub dobrej woli władcy, który pragnął dać poddanym możność

większego wzbogacenia się, bez obciążeń na rzecz biskupa. Dlatego rok 1285 należy przyjąć za najpóźniejszą datę powstania Jaworza.

Tak więc - w chwili oddania w ręce Czytelników - 6 numeru "Echa Jaworza" nasza wieś - historycznie (tzn. od 1305 roku) ma 687 lat, a faktycznie - najmniej - 707!

Nie zachowało się żadne nazwisko spośród osadników, co wskazuje na fakt, że zasadźcą nie był ani szlachcic, ani też mieszczanin. Mieszkańcy Jaworza zajmowali się wtedy rolnictwem, hodowlą zwierząt, drobnym rzemiosłem. Zasadźca miał prawo odłowu ryb i drobnej leśnej zwierzyny. Z Cieszynem łączył Jaworzę trakt - przedłużony - do Bielska i później do Oświęcimia (gdyż książę Mieszko I nabył później praw do Księstwa Oświęcimskiego).

* W linii genealogicznej Piastów Śląskich, od czasów ks. Bolesława Wysockiego - Przystojnego (1127 - 1201) i jego brata - Mieszka Płatoniego (? - 1211 r.), co pewien czas, któryś z potomków dziedziczył albo urzekającą urodę, albo niedowład nóg. Ta genetyczna przypadłość przeszła później na Piastów Cieszyńskich. Ks. Elżbieta - Viola była najpiękniejszą Piastówną (została potem żoną króla Czech - Wacława III), a wnuk Mieszka I Cieszyńskiego - Przemko (Przemysław) Noszak miał taki niedowład nóg, że musiał być noszony w lektyce (stąd przydomek).

Rudolf Dominik

Kronika ważniejszych wydarzeń z dziejów Śląska i Jaworza (IVw.-1305)

- VI w. Zachodnie Podbeskidzie zasiedla plemię Gołęszyców
- 623 - 58 r. Ziemie Gołęszyców włączono do państwa Samona
- VIII/IX w. Tereny Gołęszyców we władaniu Morawian i Wiślan
- 822 - 907 r. Ziemie Gołęszyców w granicach Państwa Wielkomorawskiego
- poł. X w. Najazd czeskich Przemyslidów
- 985 - 90 r. Bolesław Chrobry odbiera cały Śląsk
- 1000 r. Na mocy postanowień gnieźnieńskich we Wrocławiu powstaje biskupstwo dla całego Śląska
- 1138 r. Testament Bolesława Krzywoustego przyznaje Śląsk Władysławowi II Wygnącowi
- 1146 - 62 r. Śląsk w rękach Bolesława Kędzierzawego
- 1163 r. Powrót Śląska do synów Władysława II i jego podział
- 1178/9 r. Początek linii Piastów Górnośląskich (Kazimierz Opolsko-Raciborski)
- 1178-1241 r. Walki Piastów o tron krakowski
- 1241 r. Najazd Tatarów - bitwa pod Legnicą
- 1281 r. Powstaje Księstwo Cieszyńskie - Mieszko I Cieszyński (? - 1317)
- ? - 1285 r. Lokacja Jaworza na prawie magdeburskim
- 1305 r. Historyczny początek Jaworza (dok. wrocławskiego b-pa Henryka z Wierzbna)

R. D.

**POMNIK MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W JAWORZU**

Nawiązując do niedawno obchodzonej w Polsce 70 rocznicy odzyskania niepodległości, warto przypomnieć fakty historyczne i ciekawostki regionalne, które pozwolą naszemu społeczeństwu poznać polską historię najnowszą, a w tym głównego jej bohatera Józefa Piłsudskiego i jego związki z Jaworzem.

Kiedy Polska znajdowała się w niewoli, a tym bardziej po nieudanych powstaniach, jedynie przepowiednie poetów podtrzymywały marzenia o wolnej Ojczyźnie. Głównym atutem tych marzeń była przyszła wojna, w której będą ścierać się wrogowie Polski. Wojna istotnie była dla Polaków szansą, którą postanowili wykorzystać Piłsudski. Znalazł się bohater, który poderwał naród do boju o niepodległość, polityk posiadający autorytet w całym narodzie. Polacy reprezentowali różne orientacje polityczne. Piłsudski wybrał austriacką, ponieważ doszedł do ugody z władzami austriackimi, że będzie mógł mieć własne wojsko.

W okresie przed wybuchem I wojny światowej Piłsudski tworzył organizacje jak:

Związek Strzelca, Drużyny Strzeleckie, Sokoły - utworzył z nich wojsko, które przeszło do historii jako Legiony Polskie. Tak znaleźli się żarliwi patrioci, gotowi na wszystko, łącznie z przelaniem krwi, którzy rzucili swój los na stos wolnej Ojczyzny.

Już 6 sierpnia 1914 r. wyruszyła z Krakowa I Kompania Kadrowa na teren zaboru rosyjskiego, a w następnych tygodniach dalsze oddziały, w tym również z Białej i Cieszyna.

Jeżeli mowa o naszym regionie - dawnym Księstwie Cieszyńskim, to przez 600 lat niewoli trudno było myśleć, kiedy nasz oddalony zakątek Ojczyzny będzie należał do Polski. Tutaj jedynie polska mowa, pieśni kościelne i ludowe oraz książki łączyły naród z matką Ojczyzną. Dowodem patriotyzmu był fakt, że z Cieszyna wyruszył legion, w którym znalazł się m.in. nauczyciel z Jaworza Średniego Jan Lysek. Wśród tych legionistów było wielu uczestników z całego Śląska Cieszyńskiego, w tym także z Zaolzia.

Legiony polskie pokazały światu, że Polska nie zginęła i może mieć dawną świetność. Trudne były losy legionów - bitwy, wędrówki, rany, śmierć, o czym świadczy napis widniejący na Przełęczy Dukielskiej na mogile legionistów: "Młodzieży polska, spojrz na ten krzyż, Legiony polskie wzniosły go wzwyż. Przechodząc góry, doliny i wały, dla Ciebie Polsko i dla Twojej chwały".

Nastąpiły też ciężkie zmagania polityczne, jak rozwiązanie legionów i internowanie ich żołnierzy, uwięzienie Piłsudskiego; lecz te niepowodzenia nie złamały wiary w zwycięstwo.

Miło też wspomnieć, że były chwile, kiedy Komendant Piłsudski przebywał w naszych okolicach. W grudniu 1914 r. legionści przyjechali do Cieszyna, a szczególnie do Jabłonkowa na odpoczynek i leczenie. Sam Piłsudski mieszkał w Jabłonkowie w budynku do dziś stojącym, na którym później umieszczono tablicę pamiątkową. Niezapomniane dla działaczy narodowych Śląska Cieszyńskiego pozostały wspomnienia ze spotkania w wieczór wigilijny w Jabłonkowie-Nawisiu z Józefem Piłsudskim i Władysławem Sikorskim, co odbiło się głośnym echem w okolicy. Witaił ich wtedy bardzo serdecznie ks. Franciszek Michejda. Piłsudski przebywał też z legionistami w Białej i w Kętach w roku 1915, a przez Bielsko wyjechali na wschodni front.

Kiedy skapitulowały ościennie państwa, Piłsudski wrócił z Magdeburga, został Naczelnikiem Państwa. Ogłosił światu, że Polska jest wolnym krajem. Po zwycięstwie uzyskanym w roku 1920 pod Warszawą nad bolszewikami, Polska miała już duże znaczenie w Europie. Piłsudski prowadził dobrą politykę międzynarodową. Nie mógł prowadzić szkodliwej polityki na zachodzie, gdyż chciał skupić siły na wschodzie, aby Polska była silnym państwem federacyjnym między Rosją a Niemcami.

Mimo wielkich różnic po zaborach, kraj został szybko zintegrowany i mógł stopniowo dorównywać innym krajom.

Nawiązując do autorytetu i przywiązania do marszałka, wróćmy do minionych lat w Jaworzu. Miejscowi patrioci żywo interesowali się sprawami narodowymi. Szczególnie ożywienie nastąpiło w czasie wspomnianego powyżej pobytu Piłsudskiego w Jabłonkowie.

W r. 1923 zacny działacz narodowy, aptekarz Jan Boziewicz, założył w Jaworzu Związek Strzelca. Organizacja sponosiła młodzież do sportu i ćwiczeń wojskowych. Powstała też organizacja "Orląt". Dla uczczenia marszałka w r. 1930 z okazji minionego dziesięciolecia wyzwolenia od najeźdy bolszewickiego - zawiązał się z miejscowych organizacji komitet z Janem Boziewiczem na czele i przy pomocy władz powiatowych wzniesiono oryginalny pomnik, którego wykonawcą była firma "Kamień" w Bielsku. Wiele prac z tym związanych wykonali członkowie Strzelca. Ówczesnym wójtem był ks. Jan Lasota. Odsłonięcia tego - pierw-

szego na Śląsku - pomnika marszałka Piłsudskiego dokonano 5 lipca 1931 r. przy bardzo licznej udziale ludności miejscowej, gości i przedstawicieli władz.

Na uroczystości odbyła się defilada wojska i organizacji społecznych. Należy wspomnieć, że do dnia dzisiejszego żyją trzej członkowie Strzelca, którzy brali udział w tej defiladzie. Są to: Rudolf Strzelczyk, Władysław Wójcik i Alojzy Kruczek.

Być może, że kiedyś Piłsudski, przejeżdżając pociągiem przez Jaworzę, spojrział na dworzec kolejowy, gdzie widniał napis: "Ernsdorf-Jaworzę", ale czy pomyślał, że tam będzie jego pomnik? Jeżeli nie zapamiętał tej miejscowości, to może mu ją przypomniał jego adiutant, który pochodził z Ustroń, albo brat marszałka, Jan, który przyjeżdżał do sanatorium Czopa na leczenie. Do Jaworza przyjeżdżał na urlop ks. Kornilowicz, kapelan legionów i marszałka. Mieszkał w lewej oficynie zamkowej - Filipówce.

Marszałek chciał przyjechać na odpoczynek do Jaworza w roku 1934 i zamieszkać w zamku, lecz hrabia był nieobecny w kraju, a sam sekretariat zrazu tego nie akceptował, więc marszałek wybrał zamek w Moszczenicy koło Żywca. Józef Piłsudski zmarł 12 maja 1935 r. Jako uczestnicy szkolnej wycieczki z całego powiatu do Krakowa, oglądaliśmy marszałka w oszklonej trumnie na Wawelu, zaś na Sowińcu, gdzie usypywano wówczas kopiec marszałkowski, każdy uczeń zawiązał taczkę ziemi i wpisał się do księgi pamiątkowej. Następnie, już z wysokiego kopca, przemawiał do młodzieży nasz nauczyciel z Jaworza - Jan Kowra /zginął w Katyniu/.

Tak się jeszcze złożyło, że w Jaworzu na cmentarzu ewangelickim spoczywa legionista z I Brygady - sierżant śp. Mikołaj Wiśniewski, który przez sześć lat wojował szablą i na koniu, a potem osiadł w Jaworzu. Po zakończonej wojnie przyznano mu krzyż *Virtuti-Militari*.

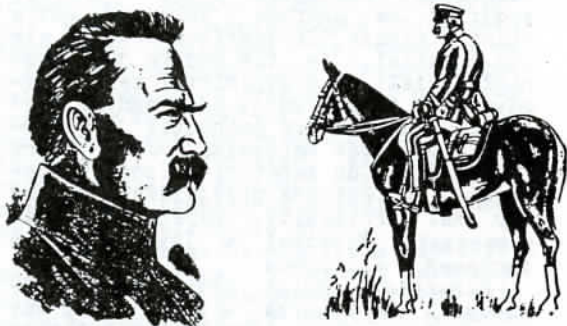
W r. 1940, w czasie okupacji hitlerowskiej, ówczesny niemiecki burmistrz Jaworza zabrał plakieta marszałka i orła z pomnika, jako osobiste trofeum i wywiózł do Stuttgartu, bo stamtąd pochodził.

Zawiązany obecnie komitet społeczny na czele z p. Józefem Tymonem postanowił odrestaurować dawny pomnik, aby Jaworzę uzyskało znowu rangę zacnej miejscowości, gdzie stoi pamiątka po wielkim marszałku polskim Józefie Piłsudskim.

W sukurs komitetowi przyszedł Komisja Kultury, Oświaty i Sportu pod przewodnictwem pana Mariana Zygmunta. Dzięki połączonym wysiłkom uroczyste odsłonięcie odrestaurowanego pomnika nastąpi w maju bieżącego roku.

Piłsudski był człowiekiem czynu. Służbę dla Ojczyzny stawiał ponad interes osobisty. Nie posiadał majątku, tylko prosty mundur i czapkę maciejówkę. Jego idea polegała na apartyjnym budowaniu władzy państwowej. To niezłatwe zadanie przydałoby się realizować u nas w dzisiejszych czasach, kiedy pluralizm patrzy na partykularne interesy, a gubi dobre Rzeczypospolitej.

Karol Jaworski

Praca zbiorowa pod redakcją
Piotra Gawłowskiego

JAWORZE

Przewodnik

69 stron, 9 tras pieszych, rowerowych,
samochodowych i narciarskich,
36 obiektów, 12 opisów szczytów
i dołń, 5 panoram, 16 rysunków,
plan, mapa oraz plan wsi
ze spisem ulic

Przewodnik zostaje wydany

nakładem Gminy w Jaworzu z inicjatywy
Towarzystwa Miłośników Ziemi
Jaworzkańskiej

Od maja 1992r. będzie dostępny
w kioskach, sklepach i w Urzędzie
Gminy.

Zachęcamy gorąco do ciekawej
lektury o Jaworzu.

PAMIĘCI MARSZAŁKA POLSKI

Józef Piłsudski zapisał się w historii Polski wielkimi czynami. Przede wszystkim tym, że dzięki swojej silnej osobowości przyczynił się do utrwalenia świadomości narodowej Polaków i porwał ich do walki o odzyskanie niepodległości, co nastąpiło w 1918 roku. Polacy po okresie ponad 100-letniego niebytu państwowego potrzebowali spoiwa. Tym spoiwem łączącym Polaków z trzech zaborów był właśnie Józef Piłsudski. Dzisiaj uświadamiamy sobie, że liczne sukcesy polityczne i militarne Marszałka układają się w jedną całość, która w naszych oczach, a szczególnie młodego pokolenia, tworzy symbol utożsamiany z II Rzeczpospolitą.

W maju bieżącego roku w naszej miejscowości odbędzie się szczególna uroczystość. Nastąpi ponowne odsłonięcie pomnika Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

Pomnik Marszałka odsłonięto po raz pierwszy w lipcu 1931 r. Pomnik ten przeszedł dramatyczne dzieje. Po wkroczeniu na teren Polski armii niemieckiej, w 1940 roku zostało zdjęte z cokołu popiersie Marszałka i prawdopodobnie bezpowrotnie zaginęło. Po wyzwoleniu Jaworza przez armię radziecką nie naruszony cokoł wykorzystano na umieszczenie podobizny generała Karola Świerczewskiego, który jako dowódca II Armii Wojska Polskiego brał udział w wyzwoleniu południowo-zachodniej części Polski. Nad przywróceniem pierwotnego przeznaczenia cokołu od kilku lat pracuje "Społeczny Komitet Odbudowy Pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Jaworzu". Po pomoc finansową tutejszych mieszkańców i osób spoza Jaworza pozwoliła na podjęcie prac remontowych. Społeczny Komitet po połączeniu się z Komisją Kultury i Oświaty działającą przy Radzie Gminy zamierza te prace zakończyć w maju bieżącego roku uroczystym odsłonięciem pomnika.

Spełni się więc wola mieszkańców Jaworza lat trzydziestych i Marszałek będzie uczczony pomnikiem w pięknym jaworzkańskim parku. Popiersie gen. Karola Świerczewskiego będzie umieszczone w miejscowej izbie pamięci.

Szerzej omawia sprawy związane z Marszałkiem i jego pomnikiem p. Karol Jaworski w artykule zamieszczonym powyżej.

Już teraz zapraszamy na uroczyste ponowne odsłonięcie pomnika Marszałka, które odbędzie się w dniu 9 maja 1992 r. o godz. 11.00.

Z upoważnienia Społecznego Komitetu oraz Komisji Kultury i Oświaty artykuł opracował

Bogusław Krzemiński

Koło Gospodyń Wiejskich

w Jaworzu Dolnym

Koło Gospodyń Wiejskich w Jaworzu Dolnym powstało w dniu 7 czerwca 1954r. Inicjatorką założenia była pani Hermina Galocz, która też została wybrana przewodniczącą i funkcję tę sprawowała dor. 1976, kiedy to w dniu 7 sierpnia odeszła od nas na zawsze w wieku niespełna 56 lat.

Na zebraniu założycielskim powołano do działania zarząd w składzie: Hermina Galocz-przewodnicząca, Elżbieta Kudła-zastępca, Emilia Kuś-sekretarz, Anna Cichy-skarbnik oraz członkinie: Aniela Gogler, Zuzanna Wienczek, Olga Lachowicz, Stanisława Farana.

Fierwsze zebranie ogólne koła odbyło się 10 listopada 1954 r. Liczyło ono wówczas 22 członkinie. Na tymże zebraniu ustalono plan działania, sposób werbowania nowych członkiń i wysunięto kandydatkę na radną.

Do roku 1958 koło borykało się z trudnościami w zdobyciu nowych członkiń. Mieszkancki Jaworza ustosunkowywały się nieufnie do pracy w kole, stały na uboczu, zniechęcając garstkę chętnych do pracy.

W 1959 roku rozpoczęto intensywną pracę polegającą na organizowaniu kursów kroju i szycia, haftu, gotowania, wykładów dotyczących hodowli kur, robienia pasz, kiszzonek, kup kompostowych, kursów przysposobienia rolniczego, pogadanek na temat żywienia, chorób w rodzinie, wychowywania dzieci, opieki nad starcami, świadomego macierzyństwa, porad kosmetycznych i in. Nie udało się niestety, pomimo wielu zabiegów, utworzyć ośrodka nowoczesnej gospodyni.

Członkinie włączały się do prac związanych z:

- obchodem różnych rocznic /jakże miłe były np. rocznice 50-lecia pożycia małżeńskiego/
- budową Domu Strażaka w Jaworzu /porządkowanie po budowie, wystrój wnętrza, uporządkowanie otoczenia, utrzymywanie czystości/
- akcją higienizacji wsi/popularyzacja, lustracja terenu/
- zbórką makulatury i złomu
- budową Ośrodka Zdrowia w Jaworzu/zbiórka deklaracji pieniężnych od ludności/
- zbórką na Fundusz Budowy Szkół
- zbórką funduszy na budowę sanatorium dla dzieci rolników i Centrum Zdrowia Dziecka, na budowę zamku królewskiego
- zaopatrywaniem gospodarstw w pisklęta, folię do budowy tuneli foliowych,

- w torf i inne rzeczy
- organizacją wystaw rolniczych, wystaw prac ręcznych i innych /np. siedemsetlecia Jaworza/
- aprowizacją na dożynkach i innych masowych imprezach jak np. "Jaworzański Wrzesień". /Kołaczki i inne jadła jaworzańskiego koła mają już swoją tradycję/
- organizacją odczytów Towarzystwa Wiedzy Fowszechnej
- organizacją kursów przysposobienia rolniczego
- udziałem w obchodach Dni Bielska-Białej
- współpracą z zespołami estradowymi zakładów pracy i z okolicznych miejscowości
- współpracą z komitetem rodzicielskim
- urządzaniem spotkań z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet, Dnia Matki, Dnia Nauczyciela, Dnia Seniora, Dnia Dziecka, Dni Strażaka i in.
- kultywowaniem folkloru śląskiego przez udział w strojach regionalnych w występach zespołu regionalnego, w utworzeniu którego ma niemalże wkład.

Aktualnie członkinie uczestniczą w zbiorce funduszy na odbudowę pomnika ku czci Marszałka Józefa Piłsudskiego, którego odsłonięcie przewidziane jest na dzień 9 maja br.

Organizowano wycieczki krajoznawcze i wycieczki szkoleniowe do Warszawy, Zakopanego, w częstochowskie /na truskawkobranie/, wystawy kwiatów, w Góry Świętokrzyskie, na Górę Świętej Anny, Fanoramę Raclawicką, do Czechosłowacji, do gospodarstw wzorcowych i ogródnictw oraz wiele jednodniowych wycieczek połączonych z pieczeniem ziemniaków lub innymi atrakcjami.

Corocznie KGW organizowało tzw. "bal fartuszkowy", który cieszył się dużym powodzeniem, a uzyskany dochód pozwalał na gromadzenie funduszy potrzebnych na organizację imprez związanych przede wszystkim z Dniem Kobiet, Dniem Matki, dotowaniem imprezy "Dzień Seniora", a równocześnie na organizowanie wycieczek oraz wyjazdów do opery, operetki, teatru, kina, a także na skromny poczęstunek rewizytujących jaworzańskie koło kół gospodyń wiejskich z innych terenów.

Ta ożywiona działalność spowodowała, że już pod koniec 1959 roku koło liczyło 51 członkiń, a co roku dochodziły nowe - tak że w roku 1979 było ich już ponad 130.

Te poszerzające się kontakty przyczyniły się do tego, że mieszkańcy Jaworza coraz bardziej się ze sobą żywali, coraz lepiej poznawali i trzeba powiedzieć, że życie ich dzięki działalności koła stało się bardzo urozmaicone.

Zyczeniem przedwcześnie zmarłej kol. Herminy Galocz było, aby jej działalność była nadal kontynuowana i rozwijana - i tak się stało dzięki przejęciu po jej śmierci przewodnictwa przez kol. Wandę Brandys.

W pracy koła i jego ciągłym rozwoju zasłużyli się szczególnie: Fryderyka Brachaczek, Wanda Brandys, Anna Buczek, Anna Cichy, Ludwika Dudek, Maria Dudek, Stanisława Duraj, Róża Dzięgielewska, Albina Fokt, Hermina Galocz, Zuzanna Grygierczyk, Bronisława Gutan, Helena Hess, Olga Jurzak, Bronisława Kowal, Anna Koźdoń, Alina Kőnig, Katarzyna Kukla, Rozalia Kuminek, Emilia Kuś, Józefa Kuś, Anna Lorek, Helena Macura, Marta Malczewska, Maria Małysz, Anna Moczala, Jadwiga Mrzyczek, Zofia Osika, Helena Fieszka, Gertruda Fisek, Anna Flonka, Irena Putek, Paulina Rajf, Zuzanna Stekla, Helena Suter, Jadwiga Szczyпка, Danuta Świerczek, Elfyda Tyrna, Zuzanna Wieniec, Krystyna Wykręt, Eugenia Zontek.

Najstarszą w tej chwili członkinią koła jest p. Rozalia Kuminek, która poza aktywną pracą w kole była przez wiele lat opiekunem społecznym w Jaworzu i docierała do każdego mieszkańca potrzebującego pomocy, o którą sama zabiegała gdzie się tylko dało. Członkinie nie zominają o swoich seniorkach i okresowo je odwiedzają.

W okresie działalności koła zmarły 24 członkinie. Zachowujemy je w pamięci poprzez wzmianki w kronice prowadzonej przez kol. Jadwigę Roik.

Żywność koła w ostatnim okresie zmniejszyła się. Przyczyną tkwiącą w ciężkim obecnie okresie, trosce o jutro, zabiegach o grosz i innych - mamy nadzieję - przejściowych trudnościach życia codziennego nie sprzyjających pełnemu rozwojowi działalności koła. Jednym z przykładów może być ostatnio urządzony "Bal fartuszkowy", na który z wyżej wymienionych powodów przybyło bardzo mało ludzi, stąd też mały dochód, ograniczający z kolei "szersze rozwinięcie skrzydeł". Zawsze jednak pozostaje nadzieja, że "jutro będzie lepiej" - i zawsze czekamy na nowych członków.

Na koniec trzeba powiedzieć, że kobiety w Jaworzu zawsze walczyły o swoje miejsce - pomimo wichrów historii, które nie oszczędziły także naszej miejscowości, kiedy to Jaworzę w 1972 r. utraciło swoją samorządność administracyjną i należało kolejno - w latach 1973-1976 do Wapienicy, a od 1977 do 1991 do Jasienicy. Dzięki zwartej postawie jaworzan od kwietnia 1991 roku jesteśmy gminą dla siebie i wierzymy, że obecne władze samorządowe będą nam zawsze okazywały przychylność i pomoc.

Stanisława Duraj
Albina Fokt
Jadwiga Roik

SZCZĘŚLIWA

TRZYNIESTA

13 marzec był wyjątkowo szczęśliwym dniem dla nas, uczennic VI, VII i VIII klas "Jaworzanskiej Jedyńki". Nie uwierzyliśmy w pechowość tej daty i w Zawodach Grupowych Dziewcząt Szkół Podstawowych w Pilce Siatkowej, które odbyły się w Skoczowie, zdobyliśmy I miejsce pokonując rówieśniczki z Ustronia i Cieszyzna.

Nie odbyło się bez nerwów. Dla każdej z nas było to ważne wydarzenie. Pilnie trenując pod okiem pani Grażyna Machnik miałyśmy cichą nadzieję, że powiedzie nam się w Skoczowie. Marzenia spełniły się. Już w lutym zostałyśmy mistrzyniami gminy, a piątek 13 marca okazał się dniem naszego zwycięstwa. Obydwa mecze z drużynami przeciwniczek zakończyły się wynikiem 2:0 dla Jaworza.

Siatkówka dziewcząt jest specjalnością naszej szkoły. Zawdzięczamy to pani Machnik, która sprawiła, że polubiłyśmy tę dyscyplinę sportu. Co tydzień, w sobotę, trenujemy w naszej szkole na zajęciach SKS-u, doskonaląc technikę gry, refleks i sprawność. Mamy nadzieję, że nasze wysiłki nie pójdą na marne i 23 maja na wojewódzkich rozgrywkach damy z siebie wszystko, aby pokazać, że "w Jaworzu znają się na siatkówce". Większość z nas opuszcza w tym roku podstawową szkołę i chcemy pozostawić po sobie ślad w postaci dyplomów i pamięci u nauczycieli oraz młodszych kolegów i koleżanek.

A oto nasza drużyna w pełnym składzie:

Agata	Korzatkowska	VIII kl.
Magda	Galus	VII kl.
Iwona	Gniewek	VIII kl.
Asia	Caputa	VI kl.
Monika	Laszczak	VII kl.
Iza	Gębala	VIII kl.
Agata	Handzel	VIII kl.
Iwona	Dudek	VIII kl.
Marta	Mbu	VII kl.
Iwona	Brachaczek	VIII kl.

oraz nasz trener, opiekun i przyjaciel w jednej osobie - pani Grażyna Machnik.

Nie bez sukcesów pozostają nasi szkolni koledzy. 7 marca Bolesław Borak i Bartek Gwóźdź wywalczyli w Chybiu II miejsce na Zawodach Tenisa Stołowego Chłopców Szkół Podstawowych o Mistrzostwo Rejonu VII i VIII. Możemy to tym bardziej uznać za sukces, że Bolek jest uczniem III klasy i dopiero zaczyna swoją sportową karierę.

Tak więc nasza szkoła jest zarówno w siatkówce, jak i w tenisie stołowym istną skarbnicą talentów. Oby ta skarbnica nigdy się nie wyczerpała.

Iwona Brachaczek

ZJAZD LARYNGOLOGÓW

W JAWORZU

Polskie Towarzystwo Otolaryngologiczne Oddział Śląski, wraz z Oddziałem Krakowskim, organizują na sesji wyjazdowej w dniach 15 i 16 maja br. II Konferencję Beskidzką Laryngologów w Jaworzcu. Weźmie w niej udział około 200 naukowców i lekarzy z Polski południowej. Na jaworzańską zjazd laryngologiczny zaproszone zostały znane zagraniczne firmy farmaceutyczne, jak Industry Hearing Instruments of Philips z Eindhoven w Holandii, Heiland GmbH z Hamburga, Glaxo Eastern Europe Limited z Londynu oraz Eli Lilly International z USA, które sponsorując to ważne wydarzenie medyczne będą jednocześnie eksponowały swe wyroby. Gdy mowa o godnych uznania "wspomocznictwach" imprezy, to godzi się wymienić naszych rodzimych, np. cieszyński "Polmot", który wystawi na sprzedaż swe samochody, czy Union - Vis z Wapienicy. Są też, co bardzo cieszy, sponsorzy z Jaworza - Kazimierz Wiśniewski, właściciel Magazynu Meblowego, czy Zdzisława i Józef Janicowie, szefowie restauracji "Pod Goruszką". Organizatorzy liczą na dalsze wsparcie ze strony przedsiębiorstw, instytucji, a także osób prywatnych, na przykład artystów, którzy przy tej okazji będą mogli wystawić swe dzieła. Ofiarowane sumy należy wpłacać na II Konferencję Beskidzką Laryngologów, konto nr 807016-262206-132-1 w Banku Gospodarki Żywnościowej, Bielsko - Biała, ul. Barlickiego 14. Wszelkich informacji szczegółowych udziela główny organizator-lekarz Leszek Kostuch, ordynator Oddziału Rehabilitacji Laryngologicznej Ośrodka Fizjoterapii w Jaworzcu Dolnym, tel. 166/7, z którym winni kontaktować się potencjalni sponsorzy i uczestnicy wystaw.

Na konferencję zostali zaproszeni lekarze wszystkich specjalności i farmaceuci regionu bielskiego. Jej główną bazą będzie stanowik specjalnie przygotowany na tę okazję, znany z doskonałych warunków bytowo - rekreacyjnych, choćby z uwagi na kryty basen, saunę, salę ćwiczeń, gabinet masażu, czy też przylegające do obiektu lasy beskidzkie, hotel "Jawor". Część uczestników zamieszka w innym jaworzańskim hotelu "Smrek".

Konferencja będzie miała charakter naukowo-szkoleniowy: jej temat to rehabilitacja i fizjoterapia zawrotów głowy oraz szumów usznych. Odbędzie się w jaworzańskim Ośrodku Fizjoterapii Beskidzkiego Zespołu Leczniczo-Rehabilitacyjnego. Naukową opiekę nad jej przebiegiem sprawował będzie przewodniczący Oddziału Śląskiego Polskiego Towarzystwa Otolaryngologicznego prof. dr hab. n.med. Andrzej Łepkowski, a głównymi organizatorami są PT. lekarze: Leszek Kostuch, Zbigniew Swierczyński i Magnus Pawełczyk. Na program rozważań złożą się: demonstracja metod rehabilitacji zawrotów głowy przeprowadzona przez

lek. Leszka Kostucha oraz wykłady specjalistyczne prof. Andrzeja Łepkowskiego i doc. Stanisława Bienia. Po części naukowej odbędzie się walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Śląskiego Oddziału PTO, na którym wyłoniony zostanie nowy zarząd. Organizatorzy przewidują także występy popularnego zespołu instrumentalnego "Starzy Przyjaciele" pod batutą Antoniego Kruczka i ciekawego Zespołu Regionalnego Pieśni i Tańca "Jaworze", kierowanego przez Renatę Podstawną, które swym bogatym repertuarem uświetnią ten ważny zjazd lekarsko-farmaceutyczny.

Majowy zjazd lekarzy i farmaceutów jest wydarzeniem ważnym zarówno dla Ośrodka Fizjoterapii i Rehabilitacji, jak i dla całego Jaworza: jest szansą popularyzacji warunków i możliwości rekreacyjno-leczniczych naszej miejscowości, szansą na przyspieszenie rozwoju Jaworza jako uzdrowiska - zgodnie z sięgającą połowy XIX wieku chlubną tradycją.

Franciszek Szpok

KOMUNIKAT

Komitet Organizacyjny Wiosennego Biegu Przełajowego Jaworza ponownie zaprasza dzieci, młodzież i dorosłych do udziału w sportowo - rekreacyjnej imprezie, która odbędzie się w dniu 25 kwietnia 1992 roku o godz. 14⁰⁰ w Amfiteatrze w Jaworzcu.

Równocześnie składamy serdeczne podziękowania osobom i instytucjom wspierającym rzeczowo i finansowo organizowaną przez nasz komitet imprezę sportową.

Dziękujemy i zapraszamy

Ze sportowym pozdrowieniem
przewodniczący komitetu org.
Marian Zygmunt

— Tatusiu, czy węże mają ogon?
— Przede wszystkim ogon, synku...

Gościewi w restauracji podano ożór.
— To niesmaczne! — krzyknął gość. —
Jak możecie podawać coś takiego. Nigdy nie
wezmę do ust czegoś, co już ktoś miał w
gębie!
— Więc co podać? — pyta kelner.
— Poproszę o jajecznicę z trzech jaj.

Pomoc społeczna

cele, zadania, organizacja pracy

Przemiany ekonomiczne dokonujące się w naszym kraju w znacznym stopniu zmieniają sytuację społeczną wielu ludzi. Jednym z ważnych, choć nie jedynym instrumentem, mogącym pomóc w rozwiązywaniu trudnych jednostkowych problemów, jest pomoc społeczna. Jej zadaniem na poziomie lokalnym jest stworzenie godziwych warunków egzystencji dla grup charakteryzujących się ubóstwem, dotkniętych niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą, sieroctwem, alkoholizmem, bezradnością, w sprawach opiekuńczo-wychowawczych /zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych/.

Podstawową strukturą życia społecznego jest rodzina, w której skupiają się wszelkie podstawowe problemy istnienia. Fodołanie tym problemom w obecnej rzeczywistości jest trudne dla ludzi młodych, zdrowych, bogatych, a co dopiero dla osób i rodzin dotkniętych którąś z wyżej wymienionych dysfunkcji.

W tym właśnie obszarze szczególną rolę do spełnienia ma pomoc społeczna, której podstawowym celem obok zapewnienia opieki jest doprowadzenie do samodzielności życiowej osób i rodzin.

Możliwość realizacji tego celu stwarza nowa ustawa o pomocy społecznej z listopada 1990 r. Bezpośrednim wykonawcą zadań pomocy społecznej są utworzone mocą tej ustawy samodzielne jednostki organizacyjne - ośrodki pomocy społecznej - podporządkowane bezpośrednio radom gmin, realizujące zadania własne gminy /tj. będące w gestii samorządu lokalnego/ oraz zadania zlecone /tj. realizowane na polecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej/. Na terenie gmin Jaworze i Jasienica zadania te realizuje Międzygminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

W ramach realizacji zadań własnych - Ośrodek:

- przyznaje i wypłaca zasiłki celowe na konkretny cel - np. zakup odzieży, żywności, opału
- przyznaje pomoc rzeczową
- świadczy usługi opiekuńcze dla osób samotnych i chorych
- jest zobowiązany udzielić schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym
- prowadzi pracę socjalną - rozumianą jako wszelkiego rodzaju poradnictwo jak również pomoc w załatwieniu trudnych spraw życiowych.

Zadania zlecone realizowane przez Ośrodek obejmują:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych:

- 1/ dla osób samotnych, które z powodu wieku lub inwalidztwa nie mogą aktualnie pracować i do tej pory nie nabyły praw do świadczeń emerytalno-rentowych
  - 2/ dla osób, które są inwalidami I lub II grupy od dzieciństwa i nie były w stanie nabyć praw emerytalnych
  - 3/ dla matek, które zrezygnowały z pracy zawodowej dla wychowania dzieci niepełnosprawnych wymagających specjalnej troski
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych dla osób, które przejściowo nie posiadają źródła utrzymania, bądź ich sytuacja życiowa, np. choroba, wymaga specjalnych środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych
  - przyznawanie pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie
  - realizację innych zadań wynikających ze specjalnych programów rządowych /aktualnie - dofinansowania do opłat mieszkaniowych, tzn. czynszu, energii i gazu/.

Prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje osobom, które nie mają żadnych źródeł utrzymania lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza najniższej emerytury przy jednoczesnym wystąpieniu jednej z wymienionych okoliczności: sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, upośledzenie fizyczne lub umysłowe, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, alkoholizm i narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, klęska żywiołowa.

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane są w formie pisemnej decyzji kierownika ośrodka w oparciu o przeprowadzony przez pracownika socjalnego wywiad środowiskowy oraz załączone dokumenty/zaśw. o dochodach, o stanie zdrowia, bezrobociu itp./

Poszczególne rodzaje świadczeń przyznawane są na podstawie przepisów wykonawczych Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, w sprawie których szczegółowe informacje można uzyskać w Międzygminnym Ośrodku Pomocy Społecznej dla gmin: Jasienica i Jaworze z siedzibą w Jasienicy.

Ośrodek czynny jest codziennie w godzinach od 7.30 do 15.00 - w Urzędzie Gminy w Jasienicy. Pracownik socjalny na teren Jaworza, pani Bernardeta Kluka załatwia sprawy podopiecznych codziennie w Ośrodku Zdrowia w Jaworzu w godz. od 8.00 do 10.00. Ponadto w środy w Urzędzie Gminy w Jaworzu - w godz. od 10.00 do 13.00 sprawy z zakresu pomocy społecznej załatwia kierownik Ośrodka.

Małgorzata Klajmon
Kierownik Międzygminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej

MODA NA PORZĄDEK

Jeśli chcemy mieć piękne i czyste Jaworzę, musimy w jego sprzątnięcie włączyć się wszyscy. Urząd Gminy przyjął na siebie rolę koordynatora zachęcając jednocześnie mieszkańców i gości odwiedzających Jaworzę do współdziałania i współodpowiedzialności za porządek. Chcemy, żeby nie była to jedynie "akcja", ale by wytworzyła się swoista moda na porządek, czystość i estetykę w naszej miejscowości. Większość mieszkańców ma we krwi dbałość o własny dom, ogród, obejście. Apeluję, żeby każdy z nas całą gminę traktował tak jak swój dom. Zwały śmieci, dzięki wysypiska w lasach, parkach, przykropach i w potokach nie świadczą najlepiej o tych, którzy pozbyli się ich z własnego podwórka.

Działania jakie podjąłem, jako urzędujący wójt gminy można podzielić na doraźne i długofalowe. a/ działania długofalowe to:

- zaawansowane starania o budowę oczyszczalni ścieków dla Jaworza
- czynne uczestniczenie w pracach Związku Komunalnego Ziemi Cieszyńskiej dotyczących budowy wspólnego dla kilku gmin wysypiska śmieci nieaktywnych/nie rozkładających się, więc nietoksycznych/oraz kompostowni śmieci organicznych, co musi być poprzedzone wstępną segregacją odpadków w każdym domu.
- na podstawie obowiązujących w całym kraju przepisów o ochronie środowiska naturalnego, prawa budowlanego, drogowego i innych oraz w wyniku przyjętych uchwał Rady Gminy w Jaworzu opracowano zarządzenia wykonawcze dotyczące czystości, porządków i ich egzekwowania.
- o ile zajdzie taka potrzeba, Urząd Gminy w Jaworzu powoła własną jednostkę gospodarki komunalnej, lub zatrudni przedsiębiorstwo zajmujące się tym zagadnieniem/aktualnie w zakresie comiesięcznego wywozu śmieci i fekalii Jaworzę obsługiwane jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej U.G. w Jasienicy/.

b/ działania doraźne i bieżące:

- przy Urzędzie Gminy w Jaworzu działa brygada techniczna, która włączyła się od początku do: porządków w parkach, na drogach, przy cięciu drzew, żywopłotów, koszenia trawników na terenach gminnych, wywozu dużych objętościowo śmieci w ramach wiosennej akcji porządkowej.
- podpisałem z Biurem Pracy Urzędu Rejonowego w Bielsku-Białej umowę o zatrudnienie 5 osób z listy bezrobotnych do prac interwencyjnych. Ludzie ci wzmocnią brygadę techniczną U.G. przy sprzątnięciu parków, potoków itp. Wszystkie te prace koordynują pan Jerzy Bisok i pan Piotr Gawłowski.
- zachęcamy społeczeństwo do włączania się w porządkowanie parków i podobnych terenów. Dotychczas zgłosiły się dwie szkoły z Jaworza, Osrodek Wychowawczy, klasa biologiczna Szkoły Podstawowej nr 1 w Jasienicy/wychowawczyni pani mgr Pilsyk/, kierownictwo Osr. wyp. "Agnieszka". Zakupiliśmy narzędzia i worki na śmieci. Akcję koordynuje pan Jerzy Bisok.
- od kwietnia rozpoczęły się naprawy ławek w parkach, zakupione kosze na śmieci będą również tam wstawiane i opróżniane przez brygadę gminy.
- trwa uzupełnianie znaków drogowych; rozpoczęte jesienią zeszłego roku remonty dróg i oznakowania, odnawianie przystanków autobusowych będą także kontynuowane od kwietnia br., w ramach pozyskanych środków finansowych w kolejności ustalonej przez Komisję Komunikacji Rady Gminy. Prace te koordynuje pani mgr inż. Alicja Ozimek.

-prawdopodobnie w maju nastąpi możliwość ustawienia w trzech punktach Jaworza/Centrum, Średnie, Nałężę/specjalistycznych kontenerów do odbioru posegregowanych odpadów/szkło, plastik, puszki metalowe/.

- Urząd Gminy chcąc ułatwić mieszkańcom zbieranie śmieci bytowych oraz egzekwując obowiązek ich wywożenia zamówił bezpośrednio u producenta pojemniki 110 l. w ilości hurtowej. Ich prawdopodobna cena ok. 160 tys. zł za sztukę/w sklepie 250-270 tys. /Pojemniki będą sprzedawane w maju.
- 22 kwietnia został przez ekologów ogłoszony Dzień Ziemi; zasadźmy choćby jedno drzewo na naszej ulicy. Zakupione przez gminę drzewka będzie można odebrać w Urzędzie u pana Gawłowskiego.
- w najbliższej przyszłości przewidujemy ogłoszenie konkursu na najładniejszy, najestetyczniejszy, najbardziej zadbanej dom, ogród, gospodarstwo/regulamin zamieścimy w "Echu Jaworza" /
- w ramach wiosennych porządków pierwsza od dawien dawna akcja w wozu przedmiotów o dużej objętości, zbędnych w gospodarstwie zaplanowana była 2 dni, ale jej realne rozmiary przeszły nasze najśmielsze oczekiwania. W ciągu tygodnia z terenu Jaworza wywieźliśmy na wysypisko lub do składowicy złomu 38 przyczep traktorowych i 2 samochody ciężarowe zbędnych rupiec różnego rodzaju. Przyszła więc, że przez te dni Jaworzę przypominało jakby żywcem wzięte z zachodniej Europy wzory. W większości wystawione do wozu śmieci były pakowane w worki lub kartony, ustawiane na poboczu drogi lub chodnika, tak by nie tamować ruchu. Nasza akcja nie przeszkodziła nawet organizowanemu w sobotę wyścigowi kolarzskiemu; co więcej relacjonujący ją dziennikarze zarejestrowali i ocenili sprzątnięcie Jaworza w sposób pozytywny. W miarę potrzeby podobne akcje będą kontynuowane.

Paweł Mularz

Kilka zdań

(S. Barańczakowi)

Jeśli kiedyś
przestaną docierać do nas
promienie Słońca
będę tłumaczył to
przeciągającą się nocą
zaćmieniem całkowitym
lub
chociażby
chwilowym brakiem uwagi.

Nie uwierzę
tak naprawdę
że jutra już nie ma.
Będę czekał na świt
jak zawsze
nad skrawkiem czystej bieli
będę cieszył się
że zostało jeszcze
kilka zdań
czasu.

Zbigniew Hubert

XII SESJA RADY GMINY

W sobotę 4 kwietnia br. w sali obrad BZLR odbyła się kolejna XII Sesja Rady Gminy w Jaworzu. Po otwarciu, stwierdzeniu prawomocności obrad/ 17 radnych było obecnych na ogólnej liczbie 18/, przyjęto porządek obrad i protokół z poprzedniej sesji. Wójt Paweł Mularz w informacji o pracy Zarządu i Urzędu Gminy przedstawił zagadnienia, którymi zajmowano się od czasu poprzedniej sesji.

Za najważniejsze uważa: sprawozdanie finansowe z wykonania budżetu w roku 1991, korektę planu budżetu gminy na rok 1992, zarządzenia o ochronie środowiska i obowiązku utrzymania porządku, powołanie komisji przetargowej, organizację biegu prześladowanego, komputeryzację Urzędu Gminy, przedstawienie nowo powołanej Komisji Budżetowej, wiosenną akcją porządkową, remonty dróg i odnowienie przystanków autobusowych, przyjęcie stawek za dostarczoną wodę ze spółki "Aqua".

Przewodniczący Komisji Budżetowej, radny Zbigniew Putek przedstawił plan działania swojej komisji.

Szczegółową informację o działalności Międzygminnego Ośrodka Pomocy Społecznej złożyła kierowniczką Ośrodka pani mgr Małgorzata Kłajmon.

Radni podjęli uchwały: XII/53/92 w sprawie zawarcia porozumienia o przyjęciu zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej; XII/54/92 w sprawie opłat za pobraną wodę ze spółki "Aqua"; XII/55/92 w sprawie porozumienia o komunalizacji ujęcia wody w Kobiernicach; XII/56/92 w sprawie zmian w budżecie gminy na 1992 rok.

Radni zaakceptowali stawki Ministerstwa Finansów odnośnie podatku od środków transportu wraz z ulgami wynikającymi z prawa o ruchu drogowym; nie uchwalono dodatkowych zwolnień ulg, ze względu na zły stan dróg w gminie i fakt, że są to jedyne fundusze na ich remonty.

Po szczegółowej analizie materiałów oraz pozytywnej opinii Komisji Budżetowej radni jednogłośnie przyjęli sprawozdanie z wykonania budżetu na rok 1991, co było podstawą do wniosku o udzielenie absolutorium dla zarządu. W tajnym głosowaniu członkowie zarządu /w składzie z 1991 r/ uzyskali absolutorium.

Następnie wójt przedstawił założenia i bieżące wykonanie wiosennej akcji porządkowej/szczegóły w osobnym artykule/.

Sprawę wydania Przewodnika po Jaworzu przygotowanego przez zespół autorski z inicjatywy TMZ przejęła na siebie gmina.

Przewodniczący Rady Gminy przedstawił aktualne wiadomości na temat planowanego wyjazdu do Klundert. Według założeń powinni jechać wszyscy radni, czterech pracowników Urzędu Gminy oraz przedstawiciele różnych grup zawodowych i społecznych z Jaworza. Wyjazd ma charakter roboczy, nie jest to wycieczka, ale możliwość sprawdzenia na miejscu, jak rozwiązują różne problemy mieszkańcy zaprzyjaźnionej gminy w Holandii. Uczestnicy pokrywają koszty przejazdu i ubezpieczenia.

Wśród najważniejszych i najczęściej poruszanych tematów w trakcie interpelacji były: naprawa dróg, budowa chodników, wysokość podatku za areal 0.5 do 1.0 ha, zakup komputera, ubikacje w amfiteatrze.

Władysław Nikiel
Przewodniczący Rady Gminy

MELIORACJE WODNE

Informacja Rejonowego Zarządu wodnych Melioracji w Bielsku-Białej o działalności Spółki wodnej na terenie Gminy Jaworze.

Na terenie gminy Jasienica działają Gminna Spółka Wodna, która swym zasięgiem obejmuje również gminę Jaworze. Przedmiotem działalności spółki są konserwacje rowów melioracyjnych oraz naprawy urządzeń drenażowych w ilości: 105,5 km rowów melioracyjnych i 4207,7 ha gruntów zdrenowanych, z czego na terenie Jaworza znajduje się 21,6 km rowów melioracyjnych, 284,5 ha gruntów zdrenowanych i 584,5 ha gruntów zmeliorowanych. W minionym 1991r konserwacją gruntową na terenie Jaworza objęto 3228 mb rowów oraz wykonano naprawy uszkodzeń drenażowych na polach 8 rolników. Plan robót na rok 1992 przewiduje przeprowadzenie konserwacji szczegółowej urządzeń na długości około 3500 m oraz naprawy zgłoszonych uszkodzeń drenażowych według przyjętych zgłoszeń. Wartość wykonanych w 1992r robót wyniosła 20.678.335 zł. Planowana wysokość rocznej sumy ryczałtowej wynosiła 33.400.000 zł, z czego wpłynęło 23.026.990 zł. Różnica nie zagospodarowanej kwoty podlega przesileniu na rok 1992.

W dniu 25.02.1992r odbyło się Walne Zebrań Delegatów Gminnej Spółki Wodnej w Jasienicy, na którym podjęto uchwałę o podwyższeniu stawki udziałowej do Spółki Wodnej do wysokości 30.000 zł za powierzchnię terenu do 1,0 ha i 10.000 zł za każdy następny rozpoczęty ha. Datki udziałowe na rzecz Spółki z terenu gminy Jaworze należy wpłacać u pana Karola Drozda zam. Jaworze Dolne 41, ul. Zdrojowa, tel. 179.

Jednocześnie informuje się Szanownych Mieszkańców Jaworza, że w sprawach dotyczących remontu i eksploatacji urządzeń melioracyjnych przyjmuje przedstawiciel Rejonowego Zarządu wodnych Melioracji w Bielsku-Białej Fryderyk Recman w każdy środek w godzinach od 8.00 do 10.00 w pokoju nr 16 Urzędu Gminy w Jaworzu.

Fryderyk Recman

- Krzysiu, powiedz mi wszystko, co wiesz o jaskółkach - poprosiła nauczycielka biologii.

- Są to bardzo mądre ptaki, ponieważ odlatują, gdy tylko rozpocznie się rok szkolny - odpowiedział Krzys.

&

&

- Jak ci idzie w szkole?
- Dobrze, ale nie wyobrażasz sobie tatusiu, jak pan nauczyciel ci zazdrości. Już kilka razy złapał mnie za ucho i powiedział: ach, gdybym ja był twoim ojcem!

W telegraficznym skrócie

Radni z Jaworza średniego - pp. Józef Brandys, Jerzy Kukła i Jerzy Pyz przedstawili na sesji Rady Gminy w dniu 4 kwietnia br. sprawozdanie z odbytego 4 marca spotkania z wyborcami. Sprawozdanie było przedmiotem dyskusji i analizy na tejże sesji.

&

Dnia 24 marca odbyło się w bielskiej sali NOT-u organizowane przez panią poseł Grażynę Staniszeuską spotkanie przedstawicieli lokalnych organów samorządowych i administracyjnych z byłym wicepremierem - panem Leszkiem Balcercowiczem oraz byłym wiceministrem Przeskazań Własnościowych - panem Wojciechem Góralczykiem. W spotkaniu, którego tematem była rola władz centralnych i lokalnych w przebudowie polskiej gospodarki, uczestniczyli przedstawiciele około 40 gmin województwa bielskiego. Naszą gminą oraz "Echo Jaworza" reprezentowali: wójt - p. Paweł Mularz, przewodniczący Rady Gminy - p. Władysław Nikiel, sekretarz Urzędu Gminy - p. Czesław Wierzbicki i przedstawicielka redakcji naszej gazety - p. Małgorzata Kobiela-Gryczka.

&

Jak co miesiąc, w ostatnią niedzielę marca spotkali się członkowie Koła Pszczelarzy w Jaworzu. Poza tematami związanymi z pracami wiosennymi, członkowie koła zaproponowali swój udział przy sadzeniu na terenie gminy miododajnych drzew i krzewów.

&

Dnia 3 kwietnia odbyło się, anonsowane wcześniej w "Echu Jaworza", nadzwyczajne walne zgromadzenie członków Towarzystwa Miłośników Ziemi Jaworzańskiej. Część pierwszą zgromadzenia stanowił pokaz filmu video pt. "Wejście na Aconcagua", prezentowany przez jego współautora-ucznika wyprawy do Argentyny - pana Piotra Gawłowskiego. Część drugą wypełniło sprawozdanie zarządu z ponad dwuletniej pracy i ustalenie programu działania na drugą część kadencji.

WSZYSTKIM, którzy swoim uczestnictwem w pogrzebie

śp. KAROLA WIZNERA

okazali szacunek dla zmarłego i współczucie dla najbliższych mu osób, składamy serdeczne podziękowania

RODZINA

TELEGRAM

URZĘDOWI GMINY w JAWORZU, SEKCJI GOSPODARCZEJ za pomysł przeprowadzenia akcji "OCZYSZCZANIA JAWORZA" oraz PRACOWNIKOM wykonującym tę pracę podziękowanie składają
mieszkańcy

OGŁOSZENIA DROBNE

SKLEP WIELOBRANŻOWY "NA KALWARI I"
Piotr Cieślak ul. Cicha 504, tel. 193

poleca artykuły:

-gospodarstwa domowego w tym:
szklanki, dzbanki, talerze, garnki, plastyki

-instalacyjno-elektryczne

-farby, lakiery, kleje

-szklane, ogrodnicze

Sklep czynny: poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek od godz. 9.00 do 16.30, w środę, sobotę od 9.00 do 13.00.

/24/92/

Sprzedaż rozsady: warzyw i kwiatów
Jadwiga i Edward Wieja-Jaworze Nałęże 1
ul. Słoneczna.

/25/92/

Naprawa sprzętu chłodniczego krajowego i zagranicznego w ciągu 48 godzin, tanio - z gwarancją - Andrzej Sliwka, Jaworze Dolne 310, ul. Pod Młyńską Kępą tel. 421.

/26/92/

Usługi kserograficzne
expresowe lub na zamówienie przy użyciu kserokopiarki

RANK XEROX

prowadzi Urząd Gminy w Jaworzu w godz. pracy Urzędu. ZAPRASZAMY MIŁYCH KLIENTÓW.

Telefon 215-policja - słucham ...

Fanie Komendancie!

W latach trzydziestych tego stulecia w całej Europie i poza nią szalał kryzys gospodarczy. Kroniki policyjne odnotowywały w tym czasie znaczny wzrost przestępczości. Policja proponowała ciekawy sposób na jej ograniczenie, który jednak nie został zastosowany. Polegał on na tym, aby w przypadku włamania lub kradzieży karać nie tylko złodzieja, ale także poszkodowanego - za to, że umożliwił złodziejowi poprzez nienależyte zabezpieczenie swojego mienia jego kradzież.

Co Pan sądzi o tak postawionej wówczas kwestii?

/-/ Moim zdaniem była to absolutna niedorzeczność. Wiadomo przecież, że w każdym przypadku zaistnienia tego rodzaju przestępstwa, zawsze znany jest poszkodowany, bo gdy poszkodowanego nie ma, to trudno mówić o przestępstwie.

W każdym więc przypadku zaistnienia przestępstwa poszkodowany byłby karany podwójnie. Jeden raz nie przez prawo a przez los, bo złodziej go okradł, a drugi raz przez prawo za to, że dopuścił do takiego przestępstwa. Poszkodowany nieraz by się zastanawiał nad tym, czy rzeczywiście zgłaszać policji kradzież. Natomiast złodzieje przy tak postawionej kwestii mieliby niezłą zabawę. Przestępstwa wymierzone przeciw cudzemu mieniu były i będą. Do tej pory nikt nie znalazł sposobu na całkowitą likwidację kradzieży. Policja przy udziale społeczeństwa może je bardziej lub mniej skutecznie ograniczać. Czasami złodziejowi uda się jednak uniknąć odpowiedzialności. Ślusznie więc obowiązujące obecnie prawo stanowi, że za dokonanie przestępstwa odpowiada wyłącznie jego sprawca. Inna sprawa, że w wielu przypadkach aż się prosi, by udzielić reprimendy poszkodowa-

nemu za to, że tak bez troski pozostawił swoje mienie bez należytego zabezpieczenia, bowiem często okazują czyni złodzieja.

Z Komendantem Komisariatu Policji w Jaworzu rozmawiał

Bogusław Krzemiński

Coś dobrego nie dla każdego

Wielce Szanowni Radni

Zauważam w naszej pracy dużo dobrych chęci, a jeszcze brak doświadczenia. Dlatego czuję się w obowiązku, co czytując sobie za niewątpliwy zaszczyt, zaproponować Wam dziesięć przykazań. Jeżeli będziecie się nimi kierować, będzie dobrze, a jeżeli nie, to czeka nas "votum nieufności"...

A więc słuchajcie.

1. Jesteśmy radnymi wyłącznie z woli wyborców. Szanujmy ich i róbmy co do nas należy. Nie podlizujmy się wyborcom, bo to i tak nam nie pomoże przy następnych wyborach, a wręcz przeciwnie.
2. Nowa Gmina Jaworze, tak jak nowonarodzone dziecko, oczekuje czułości i pomocy, więc jej tego nie odmawiajmy.
3. Mamy uznawać władzę zwierzchnią - szefa Rady Gminy i jego zastępcy. Mamy brać udział we wszystkich sesjach. Mamy być stale aktywni, mamy to robić z ochotą, bo to w końcu jest nasz święty obowiązek.
4. Mamy szanować wójta i mu pomagać, bo go wybraliśmy. Jeśli nawet któryś z nas go nie wybierał, to i tak ma mu pomagać, bo co by to była za gmina bez wójta.
5. Radni, którym przypadło pracować w Zarządzie Gminy, tak jak zaczynają dzień od "In nomine Patri", tak mają zaczynać posiedzenie Zarządu od zapoznania się z uchwałami i ustaleniami Rady Gminy.
6. Mamy każdy oddzielnie nie wymądrzać się w sprawach, na których się nie znamy i miejmy tego świadomość zawsze i wszędzie.
7. Zawsze i wszędzie mamy być sobą. Nasz mandat radnego trwa tylko cztery lata. Potem może nam być wstyd, że wtedy gdy byliśmy radnymi, nie byliśmy sobą.
8. Wspierajmy się nawzajem radą i pomocą. To się nam bardzo opłaci i wyborcy będą nas za to chwalić.
9. Nie oczekujmy za swoją pracę zaszczytów i uznania, bo cokolwiek zrobimy lub czego nie zrobimy, będzie nam i tak zapamiętane. Nie wiemy tylko: na dobre czy na złe.
10. Mamy dzień święty święcić i w tym dniu nie trzymajmy nikogo - ani dalszego znajomego, ani sąsiada, ani rodziny swojej - sprawami gminy.

Taki mniej więcej nieudany pastisz niewątpliwie bardzo potrzebnych przykazań dla radnych spisał

radny - niewątpliwie senior

Echo Jaworza

Miesięcznik Gminy Jaworze. Redaguje zespół w składzie: Małgorzata Kobiela - Gryczka - przewodnicząca, Józef Czauder - zastępca, Jadwiga Roik - sekretarz, Bogusław Krzemiński, Paweł Mularz, Marian Zygmunt.

Adres redakcji: Urząd Gminy Jaworze, 43-384 Jaworze Dolne 82, ul. Zdrojowa, tel.: 195 lub 813 lub 871, telex: 35-405.

Druk: Zakład Poligraficzny POLIXER, Bielsko - Biała, ul. Piastowska 18/10.

Poprzednie numery "Echa Jaworza" można zakupić w redakcji.

Redakcja nie zwraca nadesłanych tekstów oraz zastrzega sobie prawo ich skracania i opracowania redakcyjnego.